

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1986

BRNO 1989

řezané parohové výsady. Zatímco sídliště s lineární keramikou představuje novou lokalitu, horákovský materiál by mohl souviset s některými staršími nálezy z prostoru mezi náměstím a západním okrajem obce.

Neue prähistorische Funde aus Blučina / Bez. Brno-venkov/. In der angeschwemmten Siedlungsschicht, bei der Erweiterung des Kellers im Hause Nr. 361 erfasst, fand man ausser Kalksteinbrocken, Tierknochen und verstreuten Holzkohlestückchen auch Scherben der Kultur mit Linearbandkeramik und der Horákov-Kultur, der am ehesten auch die abgeschnittene Geweihzinke angehören wird.

ZÁCHRANNÉ VÝZKUMY U OSTROŽSKÉ NOVÉ VSI V ROCE 1986 /okr. Uherské Hradiště/

Luděk Galuška, MM Brno

/Tab. 11/

V zimních měsících roku 1986 začaly Vodohospodářské stavby Veselí nad Moravou prokopávat výkop pro vodovodní potrubí, který posléze propojil jezerní nádrže s pitnou vodou severozápadně od Ostrožské Nové Vsi a čistící rozvodnou stanicí, nacházející se mezi zmíněnou obcí a Kunovicemi. Vzhledem k tomu, že procházel místy, z nichž byly v minulosti hlášeny archeologické nálezy /"Oráčiny", "Rybníky", resp. "Pusté", "Padělky"; Hrubý 1982/, přistoupili jsme v březnu k průzkumu výkopu.

Na poloze "Oráčiny" bylo zachyceno už z dřívějších výzkumů známé staroslovanské sídliště /Marešová 1967/. Celkem jsme odkryli 11 více či méně narušených objektů rámcově začlenitelných do časového úseku 6. - 11. století. Z pěti časně slovanských objektů si nejvíce pozornosti zaslouží dvě polozemnice s rozhozenou pecí v severozápadním rohu a stopami po kulech, ukazujících na konstrukci krovu /objekt 3/86 a 8/86/ a dále povrchová stavba s ohništěm taktéž v severozápadním rohu /objekt 7/86/. Rozměrově patří ke středně velkým stavbám svého druhu /okolo 11 m²/. Nejvíce nalézáným materiálem byla keramika. Z objektu 8/86 pocházejí výhradně nezdobené kusy, v jejichž keramickém těstu byla zaznamenána jak přítomnost netříděného písku, tak i organických ostřiv. V převaze se jedná o pražský typ. Ve všech zbývajících objektech se našly i ojedinělé zdobené zlomky a v objektu 7/86, kde jich bylo nejvíce, se objevila i zvláštní skupina střepů s vysokým obsahem slídy. Z dalších nálezů je pozoruhodný zdobený přeslen, šipka s odlomenými zpětnými křídélky, zlomek dvojstranného hřebene a úlomky brousků. Za nejstarší považujeme objekt 8/86, ale do staršího časně slovanského horizontu patří i objekty 3, 6, 9/86. Povrchová stavba 7 náleží do konce 6., spíše až do počátku 7. století. Pro danou polohu představuje časně slovanské osídlení novum /blíže Galuška 1990, v tisku/. Předvelkomoravské období je zastoupeno objektem 2/86, který interpretujeme jako polozemnici. Poukazují na to stopy po kulové dispozici a ohniště. Nalézaná keramika je zvláštní svojí výzdobou, neboť tato se nezřídka nachází na celé horní polovině nádoby, je velmi rozmanitá a specifickým znakem zdejších hrnčírů bylo zdobení okrajů. Tři další objekty patří k velkomoravskému sídlišti. V jednom případě se asi jedná o obytné stavení /objekt 11/86/, čemuž by nasvědčovala kulová dispozice i nálezy - nožik, zlomky želez, kování vědérka, brousek. Objekt 5/86 považujeme za odpadní jámu vzhledem k tomu, že na malém kruhovém prostoru se našla změt několika set kusů hrnců a zatímco v nejnižších partiích byl ještě materiál, poukazující na středohradištní výrobní tradice, nahoře ležely části mladohradištních nádob. Kromě slovanských památek odsud pochází i několik zlomků zřejmě lužické kultury. Zdá se, že poloha "Oráčiny" byla Slovy osídlena nepřetržitě od 6. do 13. století a navazuje na ni vznik obce Longenczyl či Langzeile z roku 1258 /Zemek 1982, 591/.

Další osídlení bylo zaregistrováno asi 1 km jv na poloze "Rybníky", v místním podání spíše zvané "Pusté", v těsné blízkosti lázní a železniční tratě Brno - Trenčianská Teplá. Terén zde byl po léta vyrovnáván, takže v převaze pravěké osídlení poněkud unikalo pozornosti místních sběratelů. Intenzivní osídlení spadá asi do období lineární kultury, z kterého jsme zachytili tři více méně zničené jámy. Keramický materiál sestává z části většinou kulovitých hrnců s nestabilními dny a mírně vtaženými okraji. Objevuje se nehtová i prstová výzdoba, uspořádaná do dvojitých řad, vyskytující se na hruběji vypracovaných nádobách. Vůdčím výzdobným prvkem je však ornament notových hlaviček, a to jak v jemném, tak i hlubším vyhotovení. Všechny objekty je možné zařadit do mladší fáze osídlení s lineární keramikou, i když některé zlomky s výrazně rytými volutami ukazují na možnost časnějšího zařazení /Tichý 1962, 292-293/. K ojedinělým nálezům patří zahrocený kostěný nástroj a pouze tři zlomky rohovce. Intenzitu zdejšího osídlení nejlépe dokumentuje fakt, že lineární objekt 3/86 se překrýval s větší jámou veltické kultury /objekt 4/86/, ze které

pochází značné množství střepového materiálu. V nálezech se objevil i šálek s vytaženým uchem, velká mísovité nádoba s lmcovitě vyhlutým okrajem, jemně vypracovaný šálek i prstová úprava povrchu. Objekt velatické fáze středodunajských popelnicových polí představuje zde poměrně vzácný nález, protože rozhraní mezi ní a ze severu sem zasahujícím lužickým osídlením probíhá v prostoru Bzence /Hrubý 1982, 109/. K důležitým objevům z této polohy náležejí i dvě obytné polozemnice, z nichž jedna patří Keltům z období LT C a bylo z ní získáno množství keramického materiálu /objekt 5/86/, druhou je na základě keramiky možné zařadit do starší doby římské, do 2. století n. l. /objekt 1/86/. Zajímavostí bylo zde vysypání podlahy šterkopískem, nález kostěné jehlice s odlomenou hlavičkou a zlomky římské provinciální keramiky, m. j. i terra sigillata /blíže Galuška 1988, 45-70/. Ke konci roku, v prosinci, jsme tu zaregistrovali ještě první slovanský objekt. Nemohl být dokopán celý, ale materiál jej datuje do středohradištního období. Z jeho zásypu pochází i několik časně slovanských zlonků, takže je možné, že se v okolí nacházejí ještě další slovanské objekty.

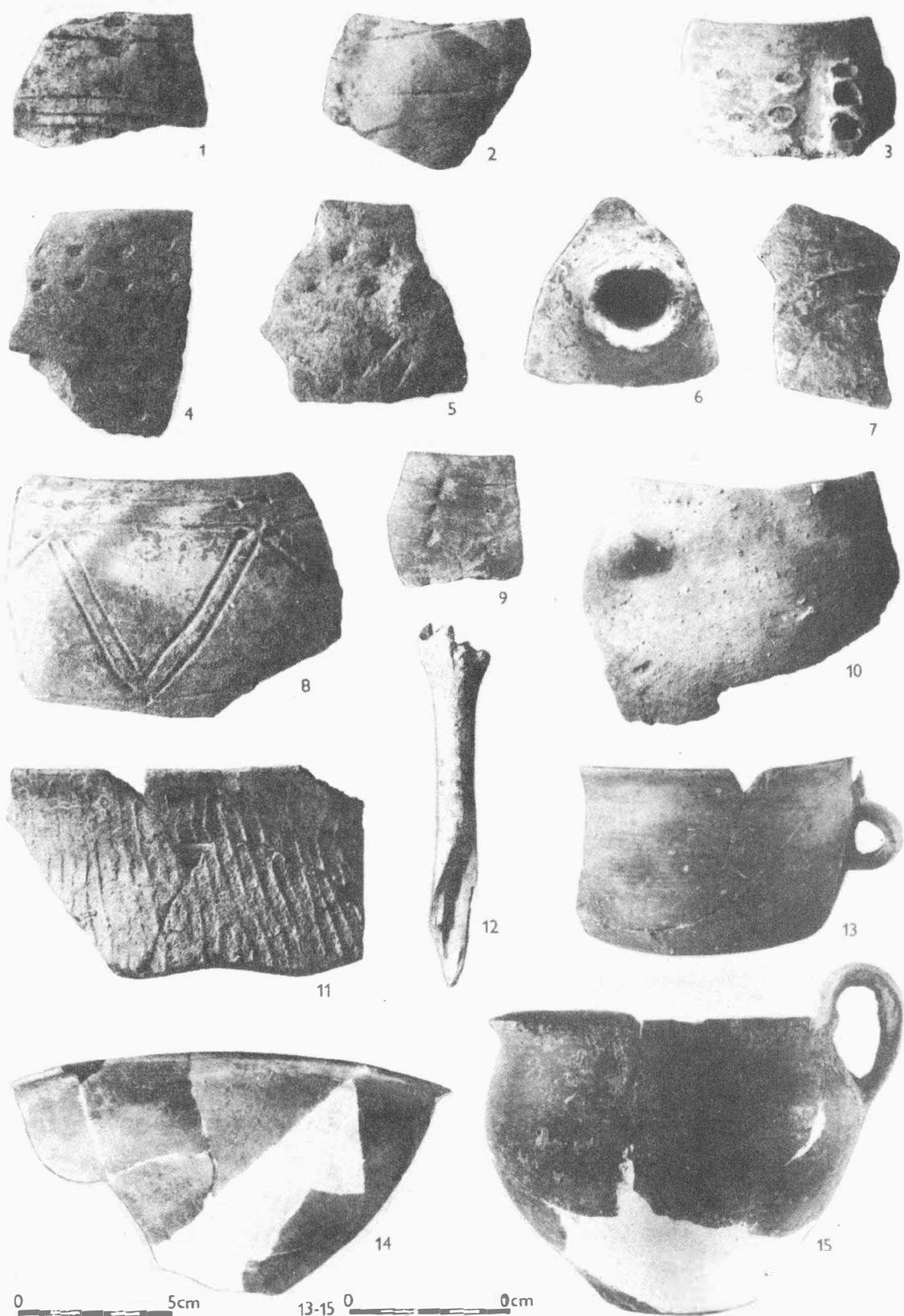
Za železniční trať se terén mírně zvedá v návrší. V místním podání se tato poloha nazývá "Padělky" a v minulosti zde bylo získáno množství archeologického materiálu. Tato skutečnost se však ve výkopu výrazněji neodrazilo, protože jsme zachytili pouze zbytky dvou menších zahloubení mladší lineární kultury, průzkum plytkých zásahů do podloží přinesl jen atypický materiál, patřící asi lužickému osídlení a v místech, kde rýha zasahovala na zahrádkářskou kolonii, se objevil oválný, z větší části zničený objekt slezské kultury. Tento se v profilu výrazně odlišoval od podloží, protože jeho výplň tvořily vrstvy šedého popele, velkých mazanicových ker se stopami štípaného dřeva a kulatiny a až 30 cm dlouhá spálená dřeva. Objekt asi zanikl požárem. Už v minulosti zde byly zachyceny doklady zpracování bronzu, takže je zřejmě oprávněný předpoklad, že zdejší sídliště lužické kultury během doby přerostlo v sídliště kultury slezské /Hrubý 1982, 110/.

Záchranné výzkumy u Ostrožské Nové Vsi nebyly realizovány v plném rozsahu, neboť vzhledem k provedení tlakových zkoušek došlo k postupnému zahrnování potrubí a zarovnávání povrchu. Situace na lokalitách však bude průběžně sledována.

L i t e r a t u r a :

- Galuška, L. 1988: Sídlíště z doby laténské a římské u Ostrožské Nové Vsi /okr. Uherské Hradiště/, ČMM LXXIII, 45-70.
- 1990: Časně slovanské sídliště u Ostrožské Nové Vsi /okr. Uherské Hradiště/ a otázka osídlení středního Pomoraví prvními Slovany, AR XXXVIII, v tisku.
- Hrubý, V. 1982: Nejstarší dějiny středního Pomoraví. In: Uherskohradištsko, 83-167. Brno, Uh. Hradiště.
- Marešová, K. 1967: Slovanské sídliště v Ostrožské Nové Vsi /okr. Uherské Hradiště/, ČMM LII, 75-84.
- Tichý, R. 1962: Osídlení s volutovou keramikou na Moravě, PA LIII, 245-305.
- Zemek, M. 1982: Místopis jednotlivých obcí. In: Uherskohradištsko, 395-740. Brno, Uh. Hradiště.

Rettungsgrabungen bei Ostrožská Nová Ves im Jahre 1986 /Bez. Uherské Hradiště/. In den Wintermonaten des Jahres 1986 kam es unweit von Ostrožská Nová Ves im Raum von Uherské Hradiště zum Aushub eines Grabens für die Wasserleitung, die das hiesige Seereservoir mit der Verteiler- und Reinigungsstation verband. An einigen Stellen erfasste man Siedlungsobjekte. NW der Gemeinde, in der Flur "Oráčiny" deckten wir 11 Objekte aus dem Zeitabschnitt des 6. - 11. Jahrhunderts ab, von denen hauptsächlich drei Hütten aus dem frühslawischen Horizont einen bedeutenden Fund vorstellten. Aufmerksamkeit verdient auch die Halberdhütte aus dem Ende des 8. - 1. Hälfte des 9. Jahrhunderts mit einem reichen keramischen Komplex. Ferner stammen von hier einige Keramikbruchstücke der Lausitzer Kultur. Ungefähr 1 km OSO, in der Nähe des Bades und der Eisenbahnstrecke Brno - Trenčanská Teplá, in der Flur "Rybníky", hat man eine überwiegend prähistorische Besiedlung verzeichnet. Es handelt sich um drei nicht ausdrucksvolle Gruben der jüngeren Linear-Kultur und um ein grösseres Objekt der Velaticer Kultur, die in dieser Region keine markantere Vertretung hat. Zu schwerwiegenden Entdeckungen gehören zwei Wohn-Halberdhütten, von denen eine den Kelten aus LT C und die zweite den Germanen aus der älteren römischen Kaiserzeit gehört. Teilweise wurde auch das erste slawische Objekt aus dieser Flur abgedeckt, das aus der mittleren Burgwallzeit stammt. In östlicher Richtung in der Flur "Padělky" untersuchten wir ein markantes Objekt der schlesischen Kultur und zwei kleine Eintiefungen aus der jüngeren Phase der Linear Kultur. Die Grabungen wurden aufgrund der Beendigung der Wasserleitungsarbeiten abgeschlossen.

Tab. 11.

Ostrožská Nová Ves /okr. Uherské Hradiště/. 1, 4, 5, 7 - 9, 11 - 15 "Rybníky"; 2, 3, 6, 10 "Padělky".

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1986

- Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně,
sady Osvobození 17/19
- Odpovědný redaktor : akademik Josef Poulík
- Redaktoři : Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchlíková,
Dr. J. Unger
- Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
- Kresby : A. Krechlerová
- Na titulním listě : bronzová plastika z Brna - Kozí ul.
- Tisk : Oblastní ediční středisko Jihomoravské
základny pracovišť ČSAV v Brně
- Evidenční číslo : ÚVTEI - 73332
- Vydáno jako rukopis : 450 kusů. - neprodejné